

מים חיים מתורת מורנו ורבנו גאון ישראל

כמוה"ר שלמה יהודה (הינוקא) שליט"א

דברי מו"ר מיום ד' ר"ח סיון תשפ"א

בהרבה דברים צריך חיזוק אבל העיקר שנבקש את גילוי מלכותו של הקב"ה ובפרט בתיקון חצות

בעת הזו יש הרבה קבלות שמעודדים לקבל, אבל הדבר החשוב ביותר שיתבוננו כולם ויחשבו בבקשת המלכות של אדוננו הבורא ב"ה, ומלכותו של ה' מתגלית ע"י שמבקשים את בית המקדש, ובעיקר ע"י תיקון חצות כמ"ש בשו"ע (אורח חיים א' ג') "ראוי לכל ירא שמים שיהא מיצר ודואג על חורבן בית המקדש", שכל מי שיש בו יראת ה' צריך לדאוג על חורבן בית המקדש.

בתיקון חצות יש את כל ההשפעות הטובות, כפי שמביא ר' חיים פלאגי שבתיקון חצות יש כל ההשפעות - לא יראה במיתת בניו, ירום מזלו ואינו מתמוטט, תהיה לו הצלחה, וכל הסגולות שכולם חפצים יש בתיקון חצות.

גילוי המלכות של ה' ב"ה היא בבית המקדש, וכשנחרב בית המקדש המלכות של המלך אינה מתגלית בעולם הזה ונהיה גלות וצער לעם ישראל - שהאומות מצירים לנו ומטלטלים אותנו ממקום למקום ועושים בנו פרעות.

צריך להטות המחשבה ולהתבונן שמידת הדין מגיעה מדרך המחשבה שלנו כי ברגע קל יכול הקב"ה להפיל עליהם פחד ואימה

העולם אומרים הישמעאלים והגוים הם אלו שעושים אינקוויזיציה שואה וכל הפרעות שעשו בעם ישראל, אבל ההתבוננות האמיתית אומרת שזה לא הישמעאלים והאומות, אלא כל זמן שאנו לא מתבוננים ומבקשים את מלכותו של ה' ב"ה, לא הולכים איתו, לא חושבים שהוא לפנינו, לא מאמינים ובוטחים בו באמונה שלמה - נעשה יותר ענין הגלות, כי באמת הוא נלחם לנו כל המלחמות.

נכון שיש ישמעאלים שמצרים לעם ישראל אבל כשנרצה את המלכות שלו, הקב"ה יבטל גם אותם, ויפיל עליהם פחד ואימה כפי שכתוב שכשבאו המרגלים לרחב, אמרה להם רחב (יהושע ב' ט"ו-א): "ידעתי כי נתן ה' לכם את הארץ וכי נפלה אימתכם עלינו, וכי נמוגו כל ישבי הארץ מפניכם כי שמענו את אשר הוביש ה' את מי ים סוף מפניכם בצאתכם ממצרים ואשר עשיתם לשני מלכי האמרי אשר בעבר הירדן, לסיחון ולעוג אשר החרמתם אותם. ונשמע וימס לבבנו ולא קמה עוד רוח באיש מפניכם כי ה' אלהיכם הוא אלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת", כי כשהלכנו אחרי ה' ב"ה ויודעים אנו שהוא המלך, יודעים גם אומות העולם שה' ב"ה איתנו ונופל עליהם אימתה ופחד.

ואע"פ שודאי שיש מחשבה של כעס ואשמה על האומות והישמעאלים כפי שכתוב בגמ' סוכה (דף נ"ב ע"ב) שה' ב"ה כביכול מצטער שבראם ["ארבעה מתחרט עליהן הקב"ה שבראם ואלו הן גלות כשדים וישמעאלים ויצר הרע"], על הדרך שהם הולכים, שבודאי שאין בהם שום דעת במה שהם נוהגים, אבל צריך להטות את המחשבה ולהתבונן על התכלית, על המלך - שיש מלך שהוא אדון השמים והארץ, אדוננו הבורא ב"ה אלהי ישראל, האל הגדול הגבור והנורא, האל היושב בשמים ובוחן כליות ולב, מביט לארץ ותרעד יגע בהרים ויעשנו, ה' ב"ה הוא כל יכול, נשיב את הלב שלנו את המלך הזה ונדע שהוא מולך לבדו.

כשנחזור בנו ממה שמאסנו בקב"ה להיות מלך עלינו על ידי בקשת מלכותו ובית המקדש יתגלו רחמים גמורים

כשעם ישראל רצו להמליך עליהם מלך ה' ב"ה כעס. כשאמר שמואל הנביא לקב"ה, רבונו של עולם הם רוצים מלך שינהיג אותם, אמר לו ה' יתברך (שמואל א' - ח', ז') "שמע בקול העם לכל אשר יאמרו אליך כי לא אותך מאסו כי אותי מאסו

ממלוק עליהם". והיינו שעם ישראל לא רצו את ה' ב"ה כמלך וזה עיקר הדבר שעליו צריך לשוב.

צריך להשיב את הכבוד לבורא יתברך, יש הרבה כבוד שנמצא בכל העולם אבל עיקר הכבוד שייך למלך הכבוד, כמ"ש (תהלים כ"ד י) "ה' צבאות הוא מלך הכבוד סלה". והמלכות של ה' ב"ה מתגלית על ידי שמשבחים ומהללים אותו יתברך ומבקשים את מלכותו, ובפרט ע"י אמירת תיקון חצות - שאדם מראה שהוא מיצר ודואג על מקום משכנו של המלך, על ארמונו של המלך - מלכותו של ה' יתברך מתגלית.

כי העיקר הוא כבוד ה' יתברך, כל הכבוד שייך למלך הכבוד ולא לשום נברא שבעולם, הכבוד נברא בשביל הבורא ב"ה - להשתחוות לפניו, לעבוד אותו, להלל שמו הגדול של האל אשר נמצא בשמים ובארץ, וברגע שיתבוננו בזה, ברגע שיחשבו על זה ה' ב"ה ירחם וישפיע והדין יתמתק, ויהיו רחמים גדולים יותר.

אין הקב"ה חפץ 'שנחזור לשיגרה' אלא שנתחיל לחשוב ממנו יתברך על ביתו ומלכותו

כל מה שה' ב"ה עושה זה אינו משום שאינו מרחם ח"ו אלא הוא משום שכשלא ממליכים וחפצים בו נעשה מידת הדין שגורמת להתעוררות בארץ על דרך בני האדם שחושבים "כחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה", ולכן לאחר שעברה גלות כ"כ קשה וארוכה, הביא ה' ב"ה מגפה כדי שנתבונן, נרים עינינו לשמים, נשיב אליו יתברך את המלכות, אבל שוב לא מתבוננים וחושבים שהכל יכול להמשיך כרגיל ורוצים שוב לחזור להרגלים כמקדם ולא מתבוננים על המלכות של ה' ב"ה, ולא חושבים עליו יתברך - איך להמליך אותו, בזה נעשה ענין של דין שמשלשל עד לארץ.

אם יבקשו את מלכותו של ה' ב"ה וירצו באמת שיחזור הוא לבדו להיות מלכנו בזה לבד נגאל תיכף ומיד

כמובן שטוב שיפשו בשובה, אבל אנחנו מדברים על דבר גבוה יותר - להמליך אותו, לדעת שהוא המלך וכל הכבוד שייך רק אליו יתברך, להמליך את ה' ב"ה בכל דבר ועניין, ולהסיר את הגאווה מן הלב, כי כדי לבוא לענין של תשובה צריך קודם להמליך את הקב"ה, והוא הטעם שמקדימים את יום ראש השנה ליום כיפור כי להמליך את ה' ב"ה הוא העיקר. ובאמת אפילו אם מחמת ההסתרה והגלות לא יצליחו לעשות תשובה אלא רק ירצו את המלכות של ה' ב"ה, על ידי זה לבד נוכל לפעול את גילוי המלכות שלו יתברך ברחמים ולבטל כל הדינים.

יהי רצון שה' ב"ה ירחמנו ויושיענו, שיהיה שמירה והגנה לכל ישראל בכל מקומות מושבותיהם בכל העולם כולו והשפעות טובות וחיים טובים לכל עם ישראל. ה' ב"ה יעזרנו שיתמתקו הדינים, שיתבטלו כל הגזרות, הקושי והצרות שעובר על עם ישראל, ושיתעוררו רחמים גמורים, ושהוא יתברך לבדו ימלוך בגילוי, ונזכה לטוב הנראה והנגלה מתוך שמחה וטוב לבב אמון ואמן!!!

ספר דגל מחנה יהודה

פרשת במדבר

הקדמה

כתיב (תהילים לג, ט) "הוא אמר ויהי", שכל הבריאה היא דיבורו של ה' ב"ה, וצריך לידע שדיבורו של בשר ודם לאחר שיצא מפיו, הוא כמציאות נפרדת מהאדם, אבל דיבורו של ה' ב"ה נשאר מאוחד עם מקורו גם לאחר שיצא הדבר מפיו. ולכן כל הבריאה כולה שהיא דיבור, מאוחדת תמיד במקורה - ה' ב"ה.

וכעת דיבורו של ה' ב"ה נראה כדבר נפרד ממקורו, אבל לעתיד לבוא יתקיים "הוא ציוה ויעמוד" - שיבקע דיבורו של ה' ב"ה את המסך וההסתרה, ויראו כל הנבראים איך כל הבריאה היא דיבור של ה' ב"ה.

ונתן לנו הקב"ה את האפשרות לזרז ולהחיש גילוי זה במהרה בימנו על ידי שנעסוק בעבודת הדיבור בענוה ושפלות, והוא - על ידי הידיעה שדיבורו של ה' ב"ה אינו נפרד ממנו יתברך ח"ו, ועל ידי זה אנו כביכול בוקעים המסך וההסתרה מלמטה, ומגלים את יחוד עשרה מאמרות עם ה' ב"ה שמהוה ומקיים בדיבורו את כל הבריאה בכל רגע.

ובזה מתקיים (ישעיה נא) "ולאמר לציון עמי אתה" אל תקרי עמי אלא עימי. מה אנא עבדי שמיא וארעא במילולי אף אתם כך כמובא בזוהר (בהקדמה בדף ה. מה אני עושה שמים וארץ בדיבורי אף אתם כך), כי על ידי הדיבור מגלים את השמים והארץ איך הם מאוחדים בדיבור ומקור הדיבור, שהוא הגילוי שנזכה לו בגאולה.

(משיעור יום ה' תצוה תש"ע)

"וידבר ד' אל משה במדבר סיני באהל מועד..." (במדבר א, א)

צריך האדם לזכות לקיים "כל האומר דבר בשם אומרו מביא גאולה לעולם" (מגילה טו, א); "כל האומר דבר" - דבר זה ענין הדיבור, "בשם אומרו" - היינו קודשא בריך הוא בעצמו, היינו שתאמר את כל דברך בראה וענווה וזכור שהוא יתברך ברא הכל, כמ"ש "כי הוא אמר ויהי הוא צוה ויעמוד" (תהלים לג, ט), שנמצא שכל האמירות אמרם הבורא יתברך.

וזה ענין "כל האומר דבר" - היינו שהדיבור שמדבר הוא "בשם אומרו" - כלומר בדבקות גדול בה' יתברך שהוא אמרו בתחילה כי הכל ממנו יתברך, אזי "מביא גאולה לעולם". וזה ענין "כי הוא אמר ויהי", היינו שתאמר את הדיבור בשם אומרו, אזי נזכה לכתוב "הוא צוה ויעמוד", "ויעמוד" - זה ענין מה שנאמר באלהיו: "ועמדו רגליו ביום ההוא על הר הזיתים אשר על פני ירושלים" (זכריה יד, ד), שזה ענין מביא גאולה לעולם כנ"ל.

נמצא שעל ידי שאומרין הדיבור בדבקות גדול בה' יתברך, שזה "בשם אומרו" כמו שכתוב "כי הוא אמר ויהי", זוכין ל"הוא צוה ויעמוד", שהוא מה שכתוב "ועמדו רגליו ביום ההוא על הר הזיתים אשר על פני ירושלים", שהוא ענין "מביא גאולה לעולם", כי כשתבוא הגאולה, אזי יעמדו רגליו של אליהו על הר הזיתים ויהיה אור גדול נורא ונפלא, אור הגאולה, יהי רצון שנזכה לכך במהרה.

ועיקר שלימות הדיבור שזה "במדבר" - זוכין דייקא על ידי ענווה ושפלות, שזה "סיני", וזה מש"כ "וידבר ד' אל משה במדבר סיני", היינו שגילה לנו ה' יתברך שעיקר שלימות הדיבור "במדבר", הוא דוקא על ידי "סיני", שהוא ענווה ושפלות. כי על הדיבור אמרו "ברית כרותה לשפתיים" (מועד קטן יח, א), ברית - הוא קדושת היסוד, שפתיים - הוא ענין הדיבור. והוא סוד מה שאמרו חז"ל: "המתגאה כבא על כל העריות כולם" (סוטה ד, ב), שזה ענין פגם היסוד והגאווה, אזי הדיבור לא בא על תיקונו בשלמות, שזה ענין "ברית כרותה לשפתיים", שענין זה הא בהא תליא, כי כשנפגם היסוד מחמת הגאווה אזי נפגם הדיבור.

ושנתקן הברית על ידי הענווה - שהוא ענין סיני - אזי הדיבור בא על תיקונו בשלמות, וזהו "במדבר סיני". ובזה זוכין לדבקות בה' יתברך, וממשיכין אור הגאולה, וזהו ענין "במדבר סיני באהל מועד", היינו שכשהדיבור בענווה זוכין לומר דבר בשם אומרו, וזוכין לגאולה כנז' לעיל.

וזה מש"כ "באהל מועד", שהוא מקום השראת השכינה, בית המקדש, כי על ידי זה נעשה ענין מביא גאולה לעולם, וזוכין לבנין בית מקדשנו ותפארתנו. כי הדיבור זה אותיות, ואותיות הם אבנים [כמובא בספר היצירה], וזה "אבנים שלמות תבנה" (דברים כז, ו), שע"י אותיות הדיבור שבא על תיקונו בשלימות שהוא ענין "אבנים שלמות", נעשה בנין בית המקדש היינו "תבנה". יהי רצון שנזכה לכך במהרה ובקרוב ממש ואמן.

ביאורים וחידושים בספר דגל מחנה יהודה

"כל עמל האדם בפיהו" קהלת (ו' ז')

משיעור י"ד אייר תש"פ

בזמן בית המקדש עיקר עבודת הברירה הייתה נעשית על ידי הקרבנות והיום דבר זה נעשה בכח הדיבור

בזמן שבית המקדש קיים היה ענין הקרבת הקרבנות לקשר הגשמיות לרוחניות, במקדש היו רואים את הגשמיות מתעלה לרוחניות ע"י הדם, החלב, האימורים וחלקי הקרבן שהיו קרבים לפני ה' ב"ה. ובאותו הזמן המדרגה של העלאת הגשמיות לרוחניות הייתה במחשבה דיבור ומעשה, שהרי אם יש פגם במחשבה - נפסל המעשה, כי המעשה חייב להיות קשור עם המחשבה כמ"ש במשנה בזבחים (ד' ו') "בשם רבי יוסי, שאין המחשבה הולכת אלא אחר העובד". פירוש, שהמחשבה צריכה להיות בהתקשרות עם העשיה, ואם יש נתק בין המחשבה למעשה נעשה פגם ואינו עולה לגבוה.

ובזמן הזה שאין את הברירה במעשה שבעבודת המקדש, נשאר לנו מחשבה ודיבור, ולכן עבודת הברירה של עבודת המקדש בזמננו היא על ידי מחשבה ודיבור, כמ"ש בהושע (י"ד ג') "ונשלמה פרים שפתינו", כי רק ע"י הדיבור אפשר להעלות ולהפך את הגשמיות לרוחניות. ולכן בשעה שאדם אומר תפילה לפני ה' או עוסק בתורה בעניין מסוים בדיבורו ותפילתו, הוא כמקריב קרבנות לפני ה' ב"ה ומעלה את הגשמיות לרוחניות בכח הדיבור.

קדושת בית המקדש הייתה מביאה את האדם להפריד את הרע והטוב שבלבו ולהוציא מפיו דיבור אמיתי שהיה מביא לישועה ותשובה שלימה

הטעם שבבית המקדש היה נעשה הבירור ועליה לרוחניות הוא מפני שבבית המקדש היה האדם שמביא את הקרבן מגיע לשפלות ויודע באמת מי הוא ומה היא מדרגתו, שכשהיה האדם מגיע לבית המקדש היה הרע שבו מתפרד. ואע"פ שלא היה הרע מתבטל לגמרי מ"מ היה מתפרד להיות לבדו, ומאידך גם הטוב שבאדם היה מתגלה להיות לבדו, ועל ידי זה היה האדם יודע באמת את מקומו והיה מכיר בזה שעתה רוצה הוא לשוב אל ה' ב"ה בכל ליבו.

ובשעה שאדם מכיר את מקומו ויודע מי הוא, הדיבור שמוציא מפיו בשעת הוידוי על הקרבן ובתפילתו אל ה' יתברך - יוצא ממקומו האמיתי, ואין פירוד בין המקום שממנו רוצה לבקש מה' ב"ה שיושיעו לבין הדיבור שיוצא מפיו. ולכן כח דיבור זה הוא נעלה ועצום לאין שיעור ממש להעתיק את האדם מהמקום הנמוך ביותר להגיע סמוך אצל הקב"ה ודרך התורה.

תחילת דחיית החושך הוא על ידי שידע שבזמן החושך מקבל הארה מועטה כלבנה, אבל אור השמש שהוא הגדלות והרחמים קיים ויכול להשיגו בכל עת בכח הדיבור

לכן תחילת העבודה היא לדחות את החושך ולגלות את האור שבו, כי לכל אדם יש נשמה קדושה ויש בה אור גבוה ועצום מאוד, והנשמה צמאה לאור זה שיגיע לגילוי אצל האדם. וזה ענין חמה ולבנה - בלילה הלבנה מאירה אלא שכל אורה הוא מהחמה ואינה מאירה מצד עצמה. אבל ביום מאיר באדם כל הטוב שבו. והלבנה היא כנגד 'הושע', ומשה רבנו הוא כנגד החמה והחמה מאירה בלבנה, כי השתוקקות הלבנה היא לחמה שתאיר בה, שבזה סר כל החושך והכל רואים את האור של החמה.

כך האדם, במשך היום יש לו טרדות פרנסה, קושי, צער, קושי ללמוד, לא מצליח להבין, קשה לו, הוא מדי פעם מצליח לחטוף מצוה, יש יום שהוא לומד בהתמדה כל היום וביום אחר הוא לא מצליח ללמוד כל היום, פעם יש לו הארה, ופעם אין לו כח וחיות - פעם החמה מאירה ופעם הלבנה מאירה.

אבל תחלת היציאה מהחשיכה היא שיכיר את המציאות וידע שכשיש לו חשכות וצמצום הוא משום שנמצא בלילה ומקבל כעת הארה מהלבנה ומוחין דקטנות, וכשיהיה בגדלות תהיה לו הארה מצד החמה ויקבל הארה בשפע מצד הרחמים.

כח הדיבור עצום מאוד להוציא ולפדות את האדם מהמקום הנמוך ביותר כי הדיבור מרכבה למעשה

ובכל זמן יכול האדם לקשר את עצמו אל התורה ואל אור החמה שהיא רחמי ה' יתברך, וזה על ידי הדיבור ללא פגם מחשבה, כי כח הדיבור גדול ועצום לקשר את האדם ולהעתיק את כל מהותו של האדם מהמקום בו הוא מונח.

כי הדיבור הוא עיקר כוח האדם ומעלתו על בהמה כפי שתרגם אונקלוס בבראשית על הפסוק (ב' ז) "ויהי האדם לנפש חיה" - לרוח ממללא (לרוח מדברת). כי הדיבור והאותיות שאדם מוציא מפיו הן מרכבה למה שאומר - פירוש, שעל ידי הדיבור מביא לידי מעשה בפועל כפי מה שמגלה בדיבורו.

אבל כדי להוציא מפיו דיבור שיוכל להוציא מהגלות מוכרח שיהיה בקדושת הפה, וקדושת הפה היא פרישות ממאכלות אסורות ובשר וחלב. ובפנימיות ענין מאכלות אסורות הוא לפרוש מהרגלו לחשוב ברע של עצמו, ופנימיות ענין בשר וחלב הוא להפריד בין הטוב שבו לרע שבו - בין החסד לדין.

סוד קדושת הפה הפרישות מבשר וחלב

שלמה המלך אומר בקהלת (ו' ז) "כל עמל האדם לפיהו" - כל העמל של האדם וכל מה שיעשה בעולם חייב לקשרו לפיו. הפה הוא הכלי היחידי שיצליח להוציא את אור הנשמה מהכח אל הפועל ולקדש את האדם, כפי שכתוב בזוהר משפטים (בדף קכ"ה ע"א), "ואנשי קדש תהיון לי" - "כי עם קדוש אתה לה' אלהיך", הקדושה של עם ישראל היא בפיהם, בדיבורם, באכילתם. וכשאדם שומר את פיו ממאכלות אסורות ומדיבור אסור, ומקשר את דיבורי התורה והתפילה לה' יתברך, הוא יכול להעלות את כל כולו לשורש, ולהוציא את עצמו מהגלות. אבל כשאדם נכשל במאכלות אסורות ונטמא, כותב רבי שמעון בתיקוני זהר (תיקון כ"א בדף נ"ט ע"ב) שאדם זה נדמה לשטן כבהמה ויש בידו רשות להכותו בחרב פגום ולהפכו לנבלה מידה כנגד מידה.

וכל זה הוא סוד קדושת הפה ופרישות מבשר וחלב, לכן בכל הדורות נזהרו הצדיקים והחסידים ממאכלות אסורות, כדניאל, חנניה, מישאל ועזריה שנזהרו מאוד בבשר וחלב שהם חסד ודין מעורבים זה בזה, ובשעה שאדם אוכלם ח"ו הוא

מושך על עצמו את כל היסורים הצרות והדינים. ולכן כשראו האריות את דניאל ראו בו צלם אלוה ולא הזיקוהו, מאידך נבוכדנצר שהיה גדול ברישעותו טימא את עצמו באכילת בשר וחלב שהיה לוקח את הדין ואת החסד ואוכלם יחד, ולכן הבהמות ראוהו כבהמה, ודוקא הוא פגם בבית המקדש שענינו קדושת הפה, כמ"ש "תלפיות" תל שכל פיות פונים בו (ברכות בדף ל ע"א).

כשנכנס בעבודת ה' אין לו להביא את כל הרע שחושב מעצמו ולערבו בתפילתו ותורתו

ופנימיות הענין של איסור בשר וחלב היא שידע להפריד בין הטוב שבו לרע שבו, כי באדם יש טוב לאין שיעור שהוא ענין החלב והחסד, אלא שמערב בו תמיד את הבשר שהוא הדין וכל הרע שבו. פירוש, שכשבא האדם להתפלל לפני ה' ב"ה שהוא ענין של חסד וחלב, מביא איתו במחשבותיו את כל מה שחושב רע על עצמו וכל הריחוק ומערבו בתוך תפילתו או תורתו. נמצא שמכניס בשר בחלב ודין בחסד, ועל ידי כך אינו מכיר את עצמו, ודעתו מבולבלת ומעורבת בטוב ורע עד שאינו יכול לעמוד לפני ה' יתברך ולהוציא אפילו דיבור אחד ממקומו האמיתי, כי אינו מכיר את מקומו מאחר שעשה תערובת גדולה בין הרע לבין הטוב.

והוא איסור ליקח את הדין ואת החסד יחד, כי צריך ליקח או דין או חסד כי כשלוקח דין וחסד מעורבים אינו יכול להסתכל על ידי הפה מהמקום שסגור בו. כי עיקר שמירת הפה זה לא ליגע בחסד ודין יחד, אלא צריך להסתכל רק על הצד הטוב שבו, כי בשעה שאדם לוקח בשר וחלב היינו מערב את הרע עם הטוב שיש בו, שלוקח גם הרע וגם הטוב, ולא שמח במדרגתו ובתורתו, במצב הגשמי שלו, הרי הוא חי כמו מת ונחשב כלוקח בשר ואוכלו בחלב. כי מצד אחד הוא מתפלל, מאמין ומקוה לה' וזה החלב שבו, אבל מצד שני הוא לוקח את הבשר, את כל הקושי והדינים ועושה תערובת של בשר וחלב.

הדבר המפריד בין גלות האדם לישועתו הוא דיבור שיוציאו לפני ה' ב"ה מתוך מקומו האמיתי לאחר שהפריד בין הרע שבו לכל הטוב העצום שמגולה בו

האדם נמצא בחושך ועל כן אינו יודע כלל היכן הוא נמצא ומה היא המדרגה בה הוא עומד אבל על ידי עבודת מחשבה ודיבור, יכול מיד לגלות את מקומו היכן הוא מונח ותכף יכול למצוא את פתח היציאה מגלות לגאולה. והוא על ידי שיוציא דיבור אמיתי לפני ה' ב"ה.

אלא שקשה להוציא את הדיבור לפני ה' ב"ה כי אין בירור במחשבה על מקור הדיבור. כי מקור הדיבור צריך להיות בלב האדם ולהוציא את דיבוריו מתוך מקומו האמיתי בו הוא נמצא בשעה שמוציא את הדיבור לפני ה' ב"ה.

והמונע הוא הטומאה שנמשכת על הפה ומונעת את האדם להוציא דיבורים קדושים שיכולים להעתיקו ממקום הגלות למקום תקוה וישועה, וטומאה זו נמשכת על הפה על ידי מחשבה והשקפה של עירוב חסד בדין, וחוצצת בין מקום האמיתי של האדם לדיבורים שמוציא מפיו, וכך כל דיבוריו כלים ונפסדים ואינם מביאים אותו ליציאה ממקום גלותו.

איסור בשר וחלב אינו ענין ביטול הבשר והדין אלא הפרדת הדין מהחסד - הפרדת הרע מהטוב שלא יחשוב שהרע הוא חלק ממהותו

כי יש באדם קירוב וריחוק שהם חסד ודין. החסד והקירוב הוא כל הטוב המגולה באדם - כל הרצון שיש לו להתקרב ולשוב באמת, כל מה שזוכה לחטוף וליקח בעסק התורה והמצוות, ובפרט כל מה שצועק ומשווע לקב"ה מעומק ליבו וחושב מה' ב"ה בכל שעה וכל כאבו הגדול על ריחוקו מה' יתברך - כל אלו הדברים הם טוב מגולה שיש בכל אחד ואחד. ומאידך יש באדם את הדין והריחוק - שיודע כל אדם מרת נפשו ומידותיו והרגליו הרעים.

וצריך שבשעה שעוסק בתורה ועבודה יוציא ויגלה את כל הטוב שבו על ידי שיחשוב ממנו, ואת הרע שבו לא יוציא אלא בשעת הוידוי והעסק בדין והבשר, ולמרות שכשעוסק בחסד וענין החלב, הרע עדיין קיים בכל תוקפו, ידע להפריד בינו לבין מהות האדם.

כי כשם שדין תערובת בשר וחלב אין עניינו לבטל את הבשר מכל וכל אלא להפרידו מהחלב, כך עבודת הדין והוצאת הדיבור האמיתי לפני ה' ב"ה אינו על ידי ביטול כל הרע מהאדם, אלא תחילת העבודה היא המחשבה של הפרדת הרע מהמהות של האדם - שלא יחשוב שהרע הוא חלק ממהותו, ורק על ידי זה יוכל לזכות לקדושת הפה ולהוציא דיבורים לפני ה' ב"ה שיפעלו להוציאו מעומק החושך בו הוא מונח.

הגלות היא כחלום אבל על ידי הדיבור יכול לפותרו לטובה ולהושיע כי כל החלומות הולכים אחר הפה

וזה משמעות הענין לסמוך גאולה לתפילה, כי על ידי הפה והדיבור יכול האדם להושיע. כי הגלות היא כחלום כמ"ש (תהלים קכ"ו) "בשוב ה' שיבת ציון היינו כחולמים", שנראה שהגלות הייתה כחלום, ועל ידי הדיבור יכול לפתור את החלום והגלות לטובה וגאולה, כפי שאמרו בברכות (בדף נ"ה ע"ב) כל החלומות הולכים אחר הפה, שעל ידו יכול להפדות מהצד הרע שבגלות ולזכות לגאולה. הרבה בירור ועבודה יש בדור האחרון, אבל עיקר עבודת ה' בדורנו היא שיתאמץ האדם וילחם לראות את הטוב שבו. המלחמה והניסיון הכי גדול של האדם זה שהוא רואה רק רע בעצמו ולא חושב טוב על עצמו, ולכן הצלחת העבודה וניצחון המלחמה של האדם היא שיצליח לראות את הטוב שבו, לגלות מה יש בו, מי הוא האדם. הרי כל אדם מכיר את עצמו, יודע את מחשבותיו, רצונותיו, תאוותיו, אבל עיקר מה שהאדם מכיר זה את נגעיו ומגרעותיו, ורק מידי פעם מכיר במעלותיו, ובאמת אין זה חכמה להסתכל תמיד על הרע שבעצמו, כי בימינו הקירבה לה' ב"ה תהיה על ידי הדיבור וההסתכלות בטוב שבעצמו, וזה עיקר ושורש הבירור של האדם בעולם, להסתכל על הטוב שבו.

ספר כרם שלמה - עצות והנהגות

- אין האדם יכול לפדות את עצמו מרדת שחת אלא על ידי הדיבור. ולכן אדם שנמצא במוחין דקטנות ויש לו קושי גדול בחיים וחשכות, עצתו היא שירים את עיניו לשמיים בכל הזדמנות ויאמר את שלשת הפסוקים הבאים: "ראה עוניי ועמלי ושא לכל חטאתי". "עיני תמיד אל יי כי הוא יוציא מרשת רגלי". "לישועתך קיויתי יי". ואלו שלשת הפסוקים מסוגלים ממש לפעול ניסים ונפלאות אותות ומופתים ולשדד את הטבע ולהראות לאדם נס באיתגליא, כמו שכותב רבי יוסף יצחק מלובאביטש הרבי הרי"צ "שהעיקר זה לראות את הטוב הנראה והנגלה" כי לפעמים יש טוב לאדם אבל אינו נראה ואינו נגלה.
- "ראה עוניי ועמלי ושא לכל חטאתי" (תהלים כ"ה י"ח) - תכוין שיתבטלו כל הצער והיסורים, וגם הוא תפילה שהעמל והצער יהיה ככפרה על העוונות. "עיני תמיד אל יי כי הוא יוציא מרשת רגלי" (תהלים כ"ה ט"ו) - הוא פנייה לה' יתברך כאומר: "העיניים שלי אליך בלבד רבונו של עולם, רק אתה יכול להוציא אותי מהרשת והמלכודת בה אני נמצא". "לישועתך קיויתי יי" (בראשית מ"ט י"ח) - היא הציפיה והקיווי לישועה שתתגלה, שתהיה הטוב נראה ונגלה לאדם.
- צריך להשמר שלא לפחד משום דבר שבעולם, לא מחיה רעה, לא מליסטים ושודדים, לא מהיזק לא ממגיפות ולא משום דבר. כמובן שצריך לשמור עצמו, ולהיזהר, אבל אסור לפחד כי הפחד הוא טומאה, ועל ידי הפחד הדיבור נאלם שאין האדם יכול להוציא הדיבור מפיו, אבל על ידי שמסיר הפחד מליבו יכול לדבר כי צריך תמיד לשמור את כלי הדיבור שהוא מה שיכול להוציא את האדם מכל מקום.

ספר תפארת ישראל

- אדם שהוא גדול בדעתו מוכרח שירגיש את שמחתו או צערו של השני, אבל כשאינו מרגיש את השני - שכלו עדיין קטן, כמו שרואים אצל הקטנים שאינם מרגישים את צער חבריהם. ומה שאין האדם מרגיש את צערו וסבלו של חברו הוא משום ששקוע ומרוכז מאוד בעצמו, לכן כדי לזכות למעלה של אהבת ישראל ולהשתתף בשמחתו או סבלו של השני צריך לצאת ממקומו ומד' אמותיו, ועל ידי זה לבד כבר יראה וירגיש צערו של השני.
- וזה מ"ש (שמות ב, יא) "ויגדל משה ויצא אל אחיו וירא בסבלותם" ויגדל משה - שהוא בעל שכל ובר דעת, 'ויצא אל אחיו' - שיוצא ממקום עצמו ומהריכוז בד' אמותיו, 'וירא בסבלותם' - על ידי זה תיכף הוא רואה בצער השני ומסייע לו.